

از مطالعات بخش آزمایشگاه بیمارستان پهلوی

نتیجه هزار آزمایش مدفع برای جستجوی تخم انگل با دو روش آنریشیسمان و مستقیم

نتارش

دکتر رضا نفیسی

دکتر آثیر

رئیس بخش آزمایشگاه بیمارستان پهلوی

از تاریخ بیستم آذرماه ۱۳۳۲ تا بیست و چهارم مرداد ماه ۱۳۳۳ هزار نمونه مدفع برای جستجوی تخم انگل به آزمایشگاه بیمارستان پهلوی ارسال گردیده است. آزمایش این هزار نمونه مدفع با دو روش مستقیم و آنریشیسمان با محلول غلیظ کلروردوسدیم انجام گرفته و چون تاحد مقدور در این آزمایشها دقت کافی بکاربرده شده است تصویر میکنیم که اعلام نتیجه آن برای پزشکان کشور از نظر آشنائی به تعداد حاملین انگل‌های روده‌ای و نسبت انواع این انگل‌ها در مبتلایان بیفایده نباشد.

ابتدا روش کار خود را شرح داده سپس نتایج حاصله را ذکر خواهیم کرد.

روش مستقیم - همان روشی است که هنوز هم در بسیاری از آزمایشگاه‌ها با آن اکتفا میکنند یعنی در روی لام یک قطره لوگل گذاشته و کمی مدفع را در داخل آن حل نموده سپس یک لامل روی آن قرار داده و در زیر میکرسکپ انواع تخم‌های انگل را جستجو میکنند یا بهین ترتیب با آب مقطر یا آب فیزیولوژی عمل میکنند متذکر میگردیم که روش آزمایش مستقیم بتهائی برای جستجوی تخم انگل کافی نبوده بسیاری از اوقات نتیجه آزمایش با این روش منفی است و حال آنکه نمونه مدفع مورد امتحان آلوده بوده در طی آزمایش‌های انجام شده بکرات مشاهده کرده‌ایم که نمونه‌ای از مدفع که در آزمایش مستقیم تخم انگل در آن مشاهده نگردیده با روش آنریشیسمان محتوی تعداد زیادی تخم انگل بوده است.

روش آنریشیسمان با محلول غلیظ کار وردوسدیم - لوله لب تختی را که در حدود هفت سانتیمتر طول و یک و نیم سانتیمتر قطر دارد تانیمه از محلول کلروردوسدیم غلیظ پر کرده و در حدود یک سانتیمتر مکعب مدفوع را در داخل آن بگمک آژیتاتور شیشه‌ای بخوبی حل نموده مجدداً آنقدر محلول غلیظ کلروردوسدیم با آن اضافه می‌کنیم تا لوله کاملاً پرشود سپس یک لامل را به لایمت روی سطح مایع محتوی لوله قرار داده لوله را به مدت پانزده تا چهل و پنج دقیقه در محلی نابت می‌گذاریم. تخم‌های انگلی که نسبت به محلول کلروردوسدیم غلیظ‌وزن مخصوص کمتری دارند سطح مایع آمده و به لامل می‌چسبند. لامل را به لایمت برداشته در روی لام گذاشته در زیر میکرسکپ امتحان می‌کنیم، دونکته را در این آزمایش باید مورد توجه قرارداد.

I - برای هر نمونه مدفوع آژیتاتور علیحده بکار برد.

II - قبل از پانزده دقیقه تخم‌انگل‌ها هنوز بسطح مایع نرسیده و بعد از چهل و پنج دقیقه ممکن است مجدداً رسوب کند و در نتیجه تخم‌انگل‌ها مشاهده نگردد بنابراین بهترین موقع برای امتحان پانزده تا پیش از چهل و پنج دقیقه بعد از قراردادن لامل در سطح محلول کلروردوسدیم است.

اینک نتایج حاصل از آزمایش‌های خود را ذکرمی‌کنیم:

۱۰۰	نمونه مدفوع مورد آزمایش
۵۲۱	تعداد نمونه مدفوع که در آن تخم‌انگل مشاهده گردیده است
۴۷۹	« « « « « نگردیده
۱۷۷	بیش از یک نوع تخم‌انگل مشاهده گردیده است
۲۷۱	تعداد نمونه مدفوع که در آن تخم اسکاریس (۱) مشاهده گردیده
۲۴۹	« « « « « تریکوسفال (۲)
۱۷۶	« « « « آنکیلوسوم (۳)
۲۴	« « « « تینیانانا (۴)

۱ - *ascaris lombricoïdes*

۲ - *trichuris trichura*

۳ - *ancylostoma duodenale*

۴ - *T. hymenolepis nana*

— *T. hymenolepis nana*

تعداد نمونه مذفووع که در آن تخم اکسیور (۱) مشاهده گردید ۷

۴۰۷ تیاساڑیناتا (۲)

٣ تریکواسترونزیلوس (۳)

۲۰۱۴ (۴) تئیاسولیوم

چنانچه ملاحظه میشود تعداد مبتلایان بطور کلی ۲۵ درصد بوده و نشان میدهد که تاچه خدمتیاز های روده ای باید مورد توجه قرار گیرد. از نظر نوع ابتلاء در درجه اول اسکاریدوز ۱۰٪ در درجه دوم ابتلای به تریکوسفال ۹٪ و بالاخره در درجه سوم ابتلای ب-۴ آنکیلوموستم ۶٪ قرار دارد.

بدیهی است نسبت‌های مذکور در بالا باهالی تهران و یا بمبارت بهتر قرکیبی از کلیه افراد نواحی مختلف کشور که فعلاً در تهران سکونت دارند مر بوط است و در سایر نقاط کشور نسبت ابتلا به انگل‌های روده‌ای با آنچه که در تهران مشاهده گردیده تفاوت کلی دارد. چنانچه نتیجه آزمایش‌های ستواارت در شرکت نفت جنوب نسبت ابتلای به آنکیلوسترم را در هزار مورد آزمایش ۲۹/۵ درصد نشان میدهد. این نسبت عظیم ستوارت را بر آن داشته که تصور نماید که تعدادی از این تخم‌ها متعلق به نوع تریکواسترونزیلوس بوده است (دکتر ناصر انصاری انگل‌شناسی جلد دوم صفحه ۱۸۶) ولی در آزمایش‌هایی که ما در آزمایشگاه بیمارستان پهلوی انجام داده‌ایم نوع مشخص تخم تریکواسترونزیلوس را فقط سه مرتبه در هزار مورد آزمایش دیده‌ایم.

این نکته را نیز لازم است تذکر دهیم که آمار مابا آمارهای قبلی که در تهران تهیه گردیده تفاوت داشته نسبت ابتلای بیشتری را نشان می دهد. بعنوان مثال دو مورد ذکر می شود.

آمار آزمایشگاه ایمنی شناسی دانشکده پزشکی - جمع مددفعه آزمایش

\ — enterobius vermicularis

γ - *T. saginata*

r = trichostrongylus

ξ — *T. solium*

شده ۴۸۰۸۵

آسکاریدوز ۱۷/۴ در صد (دکتر ناصر انصاری انگل شناسی جلد دوم

صفحه ۱۰۹) ،

آنکیلوستوموز ۱/۳ در صد (دکتر ناصر انصاری انگل شناسی جلد دوم

صفحه ۱۸۶) .

آمار آزمایشگاه دیمارستان پهلوی - جمع مدفع آزمایش شده ۱۰۰۰

آسکاریدوز ۲۷/۱ در صد

آنکیلوستوموز ۱۷/۶ در صد .

ممکن است که اختلاف فوق ناشی از این باشد که در آزمایش‌های آزمایشگاه انگل شناسی روش آفریشیسمان بکار برده نشده است یاروش آفریشیسمان دیگری بکار برده‌اند .

چندمورد تخم اکسیور که مادر آزمایش‌های خود مشاهده کرده‌ایم نمی‌تواند مقیاس سنجش مبتلایان بین کرم باشد زیرا جستجوی تخم اکسیور روش علیحده داشته میز آن مبتلایان بیش از آن است که مامشاهده کرده‌ایم .